

Наталія Петрівна Борецька,
доктор економічних наук, професор,
ORCID 0000-0003-2372-2519,
e-mail: nataliya-boretskaya@ukr.net,

Галина Олексіївна Крапівіна,
кандидат наук з державного управління, доцент,
ORCID 0000-0002-9549-2794,
e-mail: galina3910@gmail.com,

Ольга Костянтинівна Любчук,
доктор наук з державного управління, професор,
ORCID 0000-0002-7450-4741,
e-mail: lyubchuk40@gmail.com,

Приазовський державний технічний університет, м. Дніпро

ВОЛОНТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Світові тенденції розвитку волонтуризму переконливо свідчать, що й в подальшому волонтуристські ініціативи будуть сприяти гуманізації соціуму, зростанню економік, подоланню бідності та досягненню сталого розвитку економічних систем. Особливого значення волонтуризм набуває для України, як один з основних факторів пришвидшення повного відновлення.

Наукова новизна дослідження:

інтеграція глобальних мегатрендів із практикою волонтуризму: Дослідження поєднує аналіз світових трендів (як-от цифровізація, стиснення часу, бездротовий зв'язок) із специфікою волонтуристської діяльності, що дозволяє розробити нову концептуальну модель для регулювання та розвитку цього напрямку;

розробка нових стратегічних підходів до державного управління: завдяки аналізу міжнародного досвіду та сучасних трендів, дослідження пропонує рекомендації для адаптації державної політики України з метою оптимізації роботи волонтерських організацій і створення умов для інноваційного соціально-економічного відновлення;

пропозиція практичних рішень для посткризового розвитку: формування конкретних напрямів і механізмів, які можуть бути використані для підвищення ефективності волонтуризму як засобу підтримки регіонального розвитку та соціальної інтеграції.

Основною метою дослідження є аналіз ролі волонтуризму як потужного інструменту для повного відновлення та стійкого розвитку України. Дослідження спрямоване на виявлення впливу глобальних тенденцій – зокрема цифровізація, стиснення часу та розвиток бездротових технологій – на трансформацію волонтуризму та як ці зміни можна інтегрувати в сучасну систему державного управ-

ління для підтримки соціальних та економічних процесів у країні.

Разом з цим вважаємо, що основні тренди, які сьогодні характеризують основні напрями суспільного розвитку, впливають на всі сфери життєдіяльності населення та значно змінюють традиційне розуміння простору та часу, позначаються й на основних напрямках розвитку волонтуризму, на державних програмах підтримки та розвитку волонтерства. При цьому, для визначення перспектив важливо розширення світових тенденцій на короткочасні напрями та довгострокові тренди (так звані мегатренди).

Довгострокові тренди – це потужні, довгострокові сили, які змінюють суспільне ставлення, цінності та поведінку. Це, у свою чергу, відкриває шлях для проривних інновацій і формує нові суспільні відношення. На відміну від короткострокових тенденцій, які можуть дати миттєвий поштовх, такі мегатренди як цифровізація, стиснення часу та бездротовий світ, мають потенціал назавжди змінити очікування волонтерів та їх поведінку. Цифрова трансформація відіграє ключову роль у підвищенні спроможності до соціальних інновацій, що підтверджують останні дослідження [11]. Дослідження, яке охопило 29 країн, показало, що розвиток цифрових технологій суттєво зміцнює здатність держави вирішувати соціальні виклики за допомогою інноваційних рішень [12]. Ця залежність особливо помітна в таких сферах, як цифрові публічні послуги та інтеграція технологій, які є основними рушіями соціальних інновацій [13].

Ці тенденції справді визначають майбутнє, вимагаючи від волонтерських організацій та проєктів дивитися за горизонт і ретельно обґрунтовувати стратегічні цілі, які витримують випробування часом.



Наслідки довгострокових тенденцій свідчать, що розуміння й адаптація до них не є неонов'язковими – це важливо. Для волонтерських організацій це означає переоцінку пріоритетів і зосередження на змінах у суспільстві, які обіцяють негайний вплив і забезпечують постійну актуальність й успіх. Так наприклад, запровадження цифровізації, стиснення часу та бездротового світу, як довгострокових тренди, формують майбутнє волонтуризму та надають можливість лідирувати в цьому ландшафті, що постійно змінюється.

Довгостроковий тренд – це значний трансформаційний зсув, який має широкий вплив на різні сектори суспільства, включаючи економіку загалом, окремі галузі та глобальні ринки. Ці зміни характеризуються довготривалістю, зазвичай розгортаються протягом десятиліть, і здатні впливати на різні види діяльності. Мегатенденції визначають траєкторію технологічного прогресу, демографічні зміни, екологічні проблеми та суспільні норми, серед інших аспектів життя.

Розуміння та узгодження з мегатенденціями є корисною й необхідною умовою для виживання волонтерської організації та її успіху. Волонтуризм, як сучасний рівень волонтерства, процвітає завдяки здатності передбачати та задовольняти постійні потреби своїх клієнтів та волонтерів. Оскільки довгострокові тренди змінюють очікування та поведінку споживачів, вони запускають необхідність переосмислення, що означає визначення та надання виняткових послуг та вражень.

У волонтуризмі залишатися актуальним та спрямовувати свою діяльність на соціально значущих проєктах означає більше, ніж йти в ногу з останніми технологіями чи інноваціями. Це передбачає глибоке розуміння фундаментальних змін у тому, як люди живуть, зокрема, яку перевагу вони віддають у взаємодії з навколишнім світом, що вони цінують у своєму житті та як вони подорожують. Волонтерські проєкти та державні програми мають дивитися за найближчий горизонт і розуміти глибинні течії, що формують майбутнє.

Довгострокові тренди пропонують дорожню карту для інновацій та адаптації. Виявляючи та інтегруючи ці широкі зміни у свої стратегії, може розробляти послуги на основі досвіду, які глибоко резонують із новими потребами та вподобаннями волонтерів. Це може означати переосмислення використання технологій, прийняття більш екологічних практик у відповідь на проблеми з навколишнім середовищем, пошук нових способів роботи та спілкування.

Крім того, довгострокові тренди висвітлюють можливості для диференціації та конкурентної переваги.

У такій багатолюдній та різноманітній діяльності як волонтуризм, виділитися можливо завдяки далекоглядному підходу до задоволення майбутніх потреб. Для волонтерських організацій це означає

використання ідей мегатрендів для створення унікальних перспективних пропозицій, які задовольняють потреби сучасних волонтерів й передбачають зміну майбутніх потреб суспільства (табл. 1).

Отже, в умовах сьогодення врахування основних трендів суспільного розвитку в діяльності волонтерських організацій є необхідною умовою досягнення довгострокового та стабільного успіху. І перш за все, для волонтерських організацій України це покращення онлайн-присутності та мобільних можливостей. У кризових ситуаціях цифрові платформи виявилися незамінними [14]. Соціальні мережі – такі як Twitter, Facebook, Instagram та YouTube – стали інструментами для мобілізації громадськості, дозволяючи людям шукати допомогу, ділитися перевіреною інформацією та організовувати підтримку [15]. Краудсорсингові та краудфандингові платформи стали важливими засобами для збору ресурсів, демонструючи силу цифрових мереж у зміцненні солідарності та наданні допомоги в умовах конфлікту [16]. Розширена онлайн-присутність і надійні мобільні можливості є важливими для задоволення вимог як учасників проєкту, так й кінцевих споживачів. Це включає зручний веб-сайт для якісного підбору учасників під цілі проєкту, мобільний додаток, який дозволяє учасникам управляти своїм перебуванням на місці подій, а також наявність прямих каналів зв'язку для миттєвого зворотного зв'язку та підтримки. Крім того, інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) має вирішальне значення для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) [17]. ІКТ сприяють соціальному, економічному та екологічному розвитку, хоча дослідження підкреслюють необхідність більш цілісного підходу, що поєднує технічний прогрес із соціальною цінністю та користю [18].

Оптимізація операцій для швидшого обслуговування. В цих умовах волонтерські організації повинні оптимізувати роботу, щоб відповідати прискореним темпам очікувань учасниками проєкту. Це може включати впровадження більш ефективних систем використання автоматизації для рутинних завдань і навчання персоналу, щоб швидко обробляти запити без шкоди для якості послуг.

У той час, як волонтери прагнуть ефективності та швидкості в багатьох аспектах реалізації свого досвіду, зростає апетит до можливостей відключитися та зайнятися стимулюючою діяльністю. Щоб відповідати тенденції стиснення часу, ці пропозиції мають бути продумано структуровані з чіткими часовими рамками, щоб волонтери знали, як буде інвестовано їхній час. Така прозорість відповідає їх бажанню максимально використати кожен мить, поєднуючи потребу у відпочинку з впевненістю, що їхній час проведено продуктивно.

При цьому волонтуризм надає можливість застосовувати пакети програм з оздоровчих заходів, у яких зазначено цілющі можливості та їх тривалість. Це дозволяє волонтерам повністю зануритися

Таблиця 1

Мегатренди для використання волонтерськими організаціями

Номер мегатренду	Складові мегатренду	Назва	Зміст тренду в волонтеризмі
1	Глобалізація та цифровізація	Інтеграція з цифровими технологіями	Цифровізація суттєво змінює волонтеризм. Вона змінила досвід волонтеристів. Цифрові інструменти та інтерфейси тепер управляють подорожжю волонтеристів від вибору пункту призначення до виїзду, пропонуючи зручність і налаштування на кожному кроці. Крім того, багато ініціатив з волонтеризму розповсюджуються через он-лайн-платформи та залучають людей через соцмережі
	Автоматизація та штучний інтелект в персоналізації волонтеристів	Персоналізація та ефективність пропозицій для волонтеристів	Чат-боти та інтерфейси на основі штучного інтелекту можуть забезпечити цілодобове обслуговування, відповідаючи на запити та надаючи рекомендації. За лаштунками алгоритми штучного інтелекту аналізують дані про волонтеристів, щоб адаптувати пропозиції до їх потреб та можливостей, що значно активізує результативність волонтеристських проєктів та програм
	Стратегії адаптації	Значний технологічний борг	Розрив між очікуваннями волонтеристів і цифровими можливостями волонтерських організацій та волонтеристських проєктів збільшився. Для його подолання і підвищення конкурентоспроможності, необхідно не просто інвестувати в передові цифрові технології, а й ставити їх пріоритетом розвитку
	Аналіз даних для персоналізованого обслуговування	Недостатнє використання потужності аналітики даних	Аналіз даних залишається недостатньо використаним в більшості волонтерських організацій, незважаючи на потенціал трансформувати проєкти, напрями розвитку та досягнення успіху за допомогою персоналізації. Використання аналітики даних для розуміння та передбачення вподобань волонтеристів має вирішальне значення для надання послуг, які відповідають і перевершують очікування, підвищуючи рівень задоволеності участю в програмах
2	Стиснення часу	Прискорення життя	В волонтеризмі вплив стиснення часу очевидний у зростанні попиту на швидкі та ефективні послуги, які обходять традиційну взаємодію та призводять до швидкої комунікації за допомогою Wi-Fi як стандартної зручності, а не розкоші
	Скорочення термінів щодо доступу до проєктів	Тенденція до спонтанності та гнучкості	Прискорення життя призвело до змін у поведінці планування подорожей, коли волонтеристи часто роблять бронювання в останню хвилину та вибирають коротші терміни перебування. Це відображає ширший суспільний зсув до цінування часу як дорогоцінного товару
	Очікування миттєвого спілкування та вирішення проблем	Волонтеристи очікують миттєвої відповіді та швидкого вирішення	Цифрова ера посилює очікування миттєвої відповіді на запити та швидкого вирішення будь-яких питань під час перебування: соціальні медіа та програми для обміну повідомленнями стали основними каналами для миттєвого спілкування
3	Безпроводний світ	Повсюдне підключення бездротового світу або ера повсюдного зв'язку	Повсюдне очікування Wi-Fi відображає не лише бажання, а й необхідність постійного підключення, змінюючи життя, працю та взаємодію. Удосконалення бездротових технологій, поширення пристроїв Інтернету речей і поява мереж 5G, продовжують розширювати межі можливого, роблячи бездротовий світ фундаментальним аспектом повсякденного життя. У сучасному бездротовому світі волонтеристи очікують безперебійного високоякісного доступу до Wi-Fi де б вони не були. Цей попит на безперебійне підключення до Інтернету підкреслює важливість надійної бездротової інфраструктури для підвищення задоволеності волонтеристів і збереження конкурентоспроможності волонтерських організацій

в можливості, що надає їм простір дій, не турбуючись про неоднозначність часу.

Таким чином, застосування мобільних і безконтактних технологій має важливе значення для модернізації взаємодії в волонтеризмі та надає можливість:

працювати будь-де. Тенденція «Робота звідусіль», прямий результат цифровізації та повсюдного підключення, змінила традиційний простір для волонтеристів. Завдяки технологічному прогресу та попиту на гнучке робоче середовище, ця тенденція передбачає можливість віддаленої участі в волонтеристських проєктах. Волонтерські організації, які пристосовуються до цієї тенденції, зможуть значно розширити свій ресурсний потенціал;

персоналізація досвіду волонтеристів. Персоналізація стала наріжним каменем сучасної діяльності організацій, головним чином завдяки цифро-

вим технологіям і бажанню учасників максимізувати цінність свого часу, що є відображенням тенденції Time Compression.

Отже, цифрова трансформація не лише підвищує потенціал для соціальних інновацій, а й виступає критично важливим інструментом у реагуванні на кризи та підтримці сталого розвитку.

Розуміючи та інтегруючи ці нові тенденції, які впливають на розширення мегатрендів та формують наш світ, волонтерські організації та проєкти можуть процвітати у все більш динамічному, пов'язаному та персоналізованому ландшафті волонтерського руху.

Волонтеризм, поєднуючи волонтерську діяльність і туризм, інтегруючи в собі основні світові тренди та напрями, виступає потужним інструментом повоєнного відновлення України та досягнення стійкого розвитку. Серед основних напрямів розвитку волонтеризму особливого значення для України набувають показані в табл. 2.

Таблиця 2

Основні напрями розвитку волонтеризму, особливо значущі для України

Напрямок	Зміст напрямку	Світові приклади	Можливості для України
Боротьба з бідністю, допомога постраждалим під час воєнних дій	Для ефективного подолання бідності в Україні необхідно забезпечити працевдатне населення робочими місцями та належним доходом. Це дозволить значно зменшити рівень бідності серед працюючих громадян і одночасно знизити рівень бідності серед соціально вразливих груп населення, що знаходяться в складних економічних умовах	В повоєнній Боснії та Герцеговині волонтеристські ініціативи сприяли відбудові інфраструктури, що допомогло створити робочі місця	Для України волонтеристські групи можуть сприяти відновленню житла та інфраструктури на звільнених територіях. Організація майстер-класів із будівельних навичок для місцевих жителів буде сприяти їх працевлаштуванню
	Підтримка малих фермерських господарств, креативних індустрій та підприємництва в сільських громадах	У Латинській Америці, Африці та Південно-Східній Азії волонтеристів залучають до створення крафтових виробництв, сталого бізнесу, агропроектів	В коло волонтеристських програм необхідно включити підтримку малих фермерських господарств, креативних індустрій та підприємництва в сільських громадах
	У посткризових регіонах волонтеристські програми допомагають найвразливішим верствам населення (людям з інвалідністю, сиротам, бездомним)	США, Великобританія	Волонтеристські ініціативи можуть допомагати малозабезпеченим родинам, організовуючи гуманітарну підтримку та виконання соціальних програм. Подальший розвиток можуть отримати програми наставництва для дітей-сиріт та дітей ВПО, що сприятиме їхній соціалізації та розвитку
	Необхідність покращення якості життя широких верств населення, що включає не лише бідні верстви, але й середні групи	Швейцарія, Нідерланди	Ключовий фактор для формування середнього класу, що, в свою чергу, сприятиме соціальній стабільності в країні
Культурний та освітній волонтеризм	Збереження освітнього простору, культурного різноманіття та підвищення якості навчання для збільшення притоку іноземців на , особливо з країн Східної Азії та Африки	Досвід країн Африки та Південної Азії свідчить, що волонтеристи допомагають покращувати рівень освіти, що сприяє зростанню зайнятості та доходів населення	Актуальна організація безкоштовних освітніх проєктів, професійних тренінгів та мовних курсів для внутрішньо переміщених осіб. Навчання цифровим навичкам та підприємництву дасть можливість людям знаходити віддалену роботу
Волонтеризм у сфері охорони здоров'я та психологічної допомоги	Залучення високопрофесійних волонтеристів для розробки новітніх програм з охорони здоров'я та психологічної допомоги	У країнах, що пережили гуманітарні кризи, працюють медичні волонтеристи (лікарі, психологи, реабілітологи)	Робота з військовими та цивільними, які зазнали травм, впровадження реабілітаційних програм, підтримка хоспісів та лікарень у повоєнний період вкрай важлива
Відновлення природних екосистем та екотуризм	Відновлення екосистем постраждалих під час воєнних дій	В Індонезії та на Філіппінах після природних катастроф волонтеристи допомагали відновлювати ліси, річки та узбережжя. У Коста-Риці, Австралії та Новій Зеландії волонтеристи беруть участь у відновленні лісів, збереженні біорізноманіття, догляді за тваринами	Рекультивація зруйнованих ландшафтів, розмінування лісів та сільськогосподарських земель стане нагальною потребою. Унікальні природні заповідники, де волонтерська допомога може бути спрямована на збереження природи
Документування воєнних злочинів та збереження історичної пам'яті	Збереження історичної пам'яті	У Камбоджі, Німеччині та Польщі волонтеристи брали участь у створенні музеїв пам'яті та зборі свідчень про воєнні злочини	Необхідні проєкти, які дозволять участь волонтеристів у документуванні руйнувань, свідчень постраждалих, створенні архівів війни та волонтеристські програми для відновлення історичних пам'яток, зруйнованих під час війни
Підвищення іміджу країни та міжнародна співпраця	Активність волонтеризму, організація міжнародних молодіжних обмінів для популяризації історії та культури формує позитивний образ країни на міжнародній арені, демонструючи відкритість, гостинність і прагнення до соціальних змін	ООН, ЮВНТО та інші	Сприяє залученню інвестицій та розвитку міжнародного співробітництва. Співпраця з міжнародними волонтеристами сприяє обміну досвідом, знаннями та культурними цінностями, що позитивно впливає на розвиток різних секторів економіки
Розвиток туризму та місцевого бізнесу	Волонтеристичні проєкти сприяють збільшенню туристичного потоку, адже поселення волонтерства з подорожами створює додаткову мотивацію для відвідування певних регіонів	Досвід розвинутих країн світу	Стимулює розвиток готельно-ресторанного бізнесу, роздрібної торгівлі, транспортних послуг та ремісничих виробництв. Підвищення інтересу до регіонів сприяє відкриттю нових підприємств та розширенню малого бізнесу, що забезпечує додаткові робочі місця для місцевих жителів і стимулює розвиток економіки на місцях
Діджитал-волонтерство та онлайн-волонтеризм	Глобальні ініціативи (перекладацькі платформи, менторські програми) дають змогу допомагати дистанційно	Німеччина, Фінляндія, США	Ресурсним потенціалом є залучення фахівців з IT, маркетингу, дизайну до створення проєктів, які підтримують громади, розвивають соціальні ініціативи, популяризують українську культуру у світі

Практично будь-який напрям волонтеристської діяльності задовольняє потреби у повоєнному відновленні України, але у кожному конкретному випадку їх питома вага і значущість різні. Багато волонтеристських занять направлено на духовний розвиток людини і переходять зі сфери відпочинку і пасивного використання вільного часу населення в волонтерський рух. Цей процес тісно пов'язано з істотним підвищенням значення волонтеризму в соціально-економічних системах.

Волонтерський рух, що формується як самостійна ланка некомерційних структур та структур соціального підприємництва, як складових соціально-економічної системи держави, залучає величезні обсяги матеріальних і людських ресурсів. На послуги волонтеризму прямо або побічно орієнтується все більше галузей матеріального виробництва і сфери послуг.

Перспективними напрямками у регулюванні цієї форми зайнятості є запровадження наступних ключових принципів на основі проведених досліджень з проблематики волонтеризму:

регулювання однієї конкретної форми волонтеризму не повинно виключати можливості для існування інших форм, таких як неформальні чи ситуативні волонтеристські ініціативи. Це дозволить врахувати різноманітність підходів до волонтеристської діяльності (принцип волонтеристських ініціатив);

механізми державного управління повинні сприяти розвитку волонтеризму, забезпечуючи належну регламентацію цієї діяльності, захист волонтеристів і стимулювання їх участі. Водночас надмірно суворе регулювання може обмежити спонтанні ініціативи, накладати зайвий тягар на малі організації та соціальні підприємства, а також ослабити дух волонтеристської діяльності (принцип регламентації);

Україна, як і кожна країна, має розробити власну модель державного управління волонтеристською діяльністю, враховуючи специфічні соціальні, культурні та економічні умови. Державні органи, співпрацюючи з організаціями громадянського суспільства та іншими зацікавленими сторонами, мають проводити всебічний аналіз існуючих механізмів, оцінюючи вплив місцевих законодавчих актів на волонтеризм і визначаючи оптимальні зміни, які відповідають потребам місцевих громад (принцип оцінки впливу).

Якщо державне управління створює перешкоди для розвитку волонтеристської діяльності, наступним кроком є прийняття рішень щодо їх усунення. Це можна здійснити через:

– адвокацію та діалог із владою – проведення переговорів, круглих столів, громадських слухань з органами державної влади для внесення змін до нормативно-правових актів, що перешкоджають розвитку волонтеризму. Прийняття окремого законодавчого акту, як, наприклад, в Угорщині, введення спеціального розділу в існуючі закони, як це зроблено в Латвії та Польщі. ;

– розробку та впровадження нормативних змін – ініціювання законодавчих змін або вдосконалення регулюючих механізмів (наприклад, спрощення візових процедур для волонтерів, надання податкових пільг для організацій, що займаються волонтеризмом). Внесення змін до чинного законодавства, що забезпечать підтримку волонтеристської діяльності;

– підвищення обізнаності та інформаційні кампанії – просування ідеї волонтеризму серед державних установ, суспільства та бізнесу для зміни негативного або пасивного ставлення до цього виду діяльності;

– партнерство з неурядовими організаціями та міжнародними інституціями залучення до співпраці організацій, що мають успішний досвід у сфері волонтеризму, і використання їхніх практик для адаптації в межах країни;

– розвиток цифрових платформ та спрощення бюрократичних процедур – створення онлайн-реєстрації для волонтерів, автоматизація дозвільних процесів та зменшення адміністративного навантаження на волонтеристські організації;

– залучення бізнесу та соціальне підприємництво – розробка механізмів державно-приватного партнерства, які сприятимуть розвитку волонтеризму, Наприклад, через гранти, фінансування чи корпоративну соціальну відповідальність.

Таким чином, волонтеризм може стати ключовим інструментом у повоєнній відбудові України. Він сприятиме не лише відновленню міст і сіл, а й соціальній, економічній та культурній реінтеграції країни. Використання міжнародного досвіду, світових трендів цифровізації та залучення волонтеристів з усього світу допоможе прискорити відновлення та зміцнити імідж України як країни, що відбудовується завдяки міжнародній солідарності.

Література

1. Борецька Н. П., Крапівіна Г. О. Напрями дослідження туристично-рекреаційної сфери як об'єкта державного управління. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 3(65). С. 147-155. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3\(65\)-147-154](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3(65)-147-154).
2. Борецька Н. П., Крапівіна Г. О., Марченко І. Ф. Розвиток туристсько-рекреаційної сфери: емпірика цифровізації державного управління. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 1 (67). С. 117-124. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-1\(67\)-117-124](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-1(67)-117-124).
3. Гарбар Г. А. Філософія туризму як філософія творчості і креативності в контексті формування конкурентоспроможних орієнтацій гостинності в сучасній Україні. 2020. URL: <http://humstudies.com.ua/article/view/220782/221677>.
4. Економічне майбутнє України: поради Римського клубу та фідбек вітчизняного бізнесу. *Delo.ua*. URL: <https://delo.ua/business/ekonomichne-majbutnje-uk-rajiniporadi-rimskogo-klubu-ta-fidbek-v-341003/>.

5. Мельник А. О., Власюк В. Н. Бізнес-середовище міжнародної економічної діяльності на сучасному етапі. *Інтернаука*. 2017. № 3 (25). Т. 2. С 115-119.
6. Проценко О. П., Чмихун С. Є., Гаплевська О. І. Туризм в освітньому просторі аксіосфери сучасного суспільства. 2021. URL: <https://isg-konf.com/wpcontent/uploads/2021/05/XXVIII-ConferenceJune-01-042021.pdf#page=415>.
7. Румянцев А. П., Коваленко Ю. О. Світовий ринок послуг. Київ: ЦУЛ, 2016.
8. Цілі сталого розвитку 2016-2030. *Представництво ООН в Україні*. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholitia/tsilistaloho-rozvytku>.
9. Krapivina G. A., Pakhomova M. V., Boretskaya N. P., Chasnikova O. V., Burtseva Y. O. Experience of the project approach to non-standard forms of youth employment 'volunteering' and 'voluntourism' (based on the example of public authorities in Mariupol). *Public Policy and Administration* this link is disabled. 2021. Vol. 20(3). P. 422–430. DOI: <https://doi.org/10.5755/j01.ppaa.20.3.28403>.
10. Noy N. F., McGuinness D. L. Ontology Development 101: A Guide to Creating Your First Ontology. Stanford Knowledge Systems Laboratory Technical Report KSL-01-05 and Stanford Medical Informatics Technical Report SMI-2001-0880. URL: http://protege.stanford.edu/publications/ontology_development/ontolo-gy101.html.
11. Nambisan S., Wright M., Feldman M. The digital transformation of innovation and entrepreneurship: Progress, challenges and key themes. *Research Policy*. 2019. Vol. 48(8). Art. no. 103773. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.respol.2019.03.018>.
12. Mergel I., Edelmann N., Haug, N. Defining digital transformation: Results from expert interviews. *Government Information Quarterly*. 2019. Vol. 36(4). Art. no. 101385. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2019.06.002>.
13. Cordella A., Tempini N. (2015). E-government and organizational change: Reappraising the role of ICT in public administration. *Government Information Quarterly*. 2015. Vol. 32(3). P. 279-286. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2015.03.005>.
14. Polko J., Skibniewski, M. Digital communication during crisis: The case of the Russian invasion of Ukraine. *Social Sciences*. 2022. Vol. 11(12). P. 569. DOI: <https://doi.org/10.3390/socsci11120569>.
15. Starbird K., Palen L. False information on Twitter during crisis events. *Journal of Computer-Mediated Communication*. 2018. Vol. 23(5). P. 241-256. DOI: <https://doi.org/10.1093/jcmc/zmy020>.
16. Hagar C., Haythornthwaite C. Crisis, farming & community. *The Journal of Community Informatics*. 2005. Vol. 1(3). DOI: <https://doi.org/10.15353/joci.v1i3.2031>.
17. Hilty L. M., Aebischer B. ICT for sustainability: An emerging research field. *Environmental Modelling & Software*. 2015. Vol. 56. P. 1-3. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.envsoft.2014.12.002>.
18. Seetharaman P. Business digital transformation: A framework for digital innovation. *Business Horizons*. 2020. Vol. 63(6). P. 699-712. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2020.08.001>.

References

1. Boretska, N. P., Krapivina, G. O. (2021). Napriamy doslidzhennia turystychno-rekreatsiinoi sfery yak obiekta derzhavnoho upravlinnia [Direct investigation of the tourism and recreational sphere as an object of government administration]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*. 3(65), pp. 147-155. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3\(65\)-147-154](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3(65)-147-154) [in Ukrainian].
2. Boretska, N. P., Krapivina, G. O., Marchenko, I. F. (2022). Rozvytok turystsko-rekreatsiinoi sfery: empiyka tsyfrovizatsii derzhavnoho upravlinnia [Development of the tourism and recreational sphere: the empire of digitalization of state government]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*. 1 (67), pp. 117-124. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-1\(67\)-117-124](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-1(67)-117-124) [in Ukrainian].
3. Harbar, H. A. (2020). Filosofiia turizmu yak filosofiia tvorchosti i kreatyvnosti v konteksti formuvannia konkurentospromozhnykh orientatsii hostynnosti v suchasni Ukraini [Philosophy of tourism as a philosophy of creativity and creativity in the context of the formation of competitive hospitality orientations in modern Ukraine]. Retrieved from <http://humstudies.com.ua/article/view/220782/221677> [in Ukrainian].
4. Ekonomichne maibutnie Ukrainy: porady Rym'skoho klubu ta fidbek vitchyznianoho biznesu [Economic future of Ukraine: for the sake of the Club of Rome and feedback for the domestic business]. *Delo.ua*. Retrieved from <https://delo.ua/business/ekonomichne-majbutnje-ukrajini-poradi-rim'skogo-klubu-ta-fidbek-v-341003/> [in Ukrainian].
5. Melnyk, A. O., Vlasjuk, V. N. (2017). Biznes-seredovyshe mizhnarodnoi ekonomichnoi diialnosti na suchasnomu etapi. [Business center of international economic activity at the current stage]. *Internauka – Interscience*, No. 3 (25), Vol. 2, pp. 115-119 [in Ukrainian].
6. Protsenko, O. P., Chmikhun, S. E., Gaplevska, O. I. (2021). Turizm v osvitnomu prostori aksiosfery suchasnoho suspilstva [Tourism in the open space of the axiosphere of daily marriage]. Retrieved from <https://isg-konf.com/wpcontent/uploads/2021/05/XXVIII-ConferenceJune-01-042021.pdf#page=415> [in Ukrainian].
7. Rumsantsev, A. P., Kovalenko, Yu. O. (2016). Svitovyi rynek posluh [Lighting market servants]. Kyiv. CEL [in Ukrainian].
8. Tsili staloho rozvytku 2016-2030 [Goals of the current development 2016-2030]. *UN Office in Ukraine*. Retrieved from <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholitia/tsilistaloho-rozvytku> [in Ukrainian].
9. Krapivina, G. A., Pakhomova, M. V., Boretskaya, N. P., Chasnikova, O. V., Burtseva, Y. O. (2021). Experience of the project approach to non-standard forms of youth employment 'volunteering' and 'voluntourism' (based on the example of public authorities in Mariupol). *Public Policy and Administration* this link is disabled, Vol. 20(3), pp. 422–430. DOI: <https://doi.org/10.5755/j01.ppaa.20.3.28403>.
10. Noy, N. F., McGuinness, D. L. (2001). Ontology Development 101: A Guide to Creating Your First Ontology. Stanford Knowledge Systems Laboratory Technical Report KSL-01-05 and Stanford Medical Informatics Technical Report SMI-2001-0880. Retrieved from http://protege.stanford.edu/publications/ontology_development/ontolo-gy101.html.
11. Nambisan, S., Wright, M., Feldman, M. (2019). The digital transformation of innovation and entrepreneurship: Progress, challenges and key themes. *Research Policy*, 48(8), 103773. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.respol.2019.03.018>.
12. Mergel, I., Edelmann, N., Haug, N. (2019). Defining digital transformation: Results from expert interviews. *Government Information Quarterly*, 36(4), 101385. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2019.06.002>.

13. Cordella, A., Tempini, N. (2015). E-government and organizational change: Reappraising the role of ICT in public administration. *Government Information Quarterly*, 32(3), pp. 279-286. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2015.03.005>.
14. Polko, J., Skibniewski, M. (2022). Digital communication during crisis: The case of the Russian invasion of Ukraine. *Social Sciences*, 11(12), p. 569. DOI: <https://doi.org/10.3390/socsci11120569>.
15. Starbird, K., Palen, L. (2018). False information on Twitter during crisis events. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 23(5), pp. 241-256. DOI: <https://doi.org/10.1093/jcmc/zmy020>.
16. Nagar, C., Haythornthwaite, C. (2005). Crisis, farming & community. *The Journal of Community Informatics*, 1(3). DOI: <https://doi.org/10.15353/joci.v1i3.2031>.
17. Hilty, L. M., Aebischer, B. (2015). ICT for sustainability: An emerging research field. *Environmental Modelling & Software*, 56, pp. 1-3. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.envsoft.2014.12.002>.
18. Seetharaman, P. (2020). Business digital transformation: A framework for digital innovation. *Business Horizons*, 63(6), pp. 699-712. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2020.08.001>.

Борецька Н. П., Крапівіна Г. О., Любчук О. К. Волонтуризм в Україні: виклики та можливості

В статті показано, що особливого значення волонтуризм набуває для України як один з основних факторів пришвидшення повоєнного відновлення країни. Дослідження поєднує аналіз світових трендів (цифровізація, стиснення часу, бездротовий зв'язок) із специфікою волонтуристської діяльності та демонструє нову концептуальну модель для регулювання та розвитку цього напрямку. В статті пропонуються рекомендації для адаптації державної політики України з метою оптимізації роботи волонтерських організацій і створення умов для інноваційного соціально-економічного відновлення. Пропозицією практичних рішень для посткризового розвитку в статті є формування конкретних напрямів і механізмів, які можуть бути використані для підвищення ефективності волонтуризму як засобу підтримки регіонального розвитку та соціальної інтеграції. Стаття спрямована на виявлення впливу глобальних тенденцій на трансформацію волонтуризму та можливості інтеграції його в сучасну систему державного управління для підтримки соціальних та економічних процесів у країні. Показано, що волонтуризм може стати ключовим інструментом у повоєнній відбудові України. Він сприятиме не лише фізичному відновленню міст і сіл, а й соціальній, економічній та культурній реінтеграції країни. Використання міжнародного досвіду, світових трендів цифровізації та залучення волонтерів з усього світу допоможе прискорити відновлення та зміцнити імідж України як країни, що відбудовується завдяки міжнародній солідарності.

Ключові слова: волонтуризм, волонтерство, волонтуристські проекти, мегатренди, довгострокові тренди.

Boretska N., Krapivina G., Liubchuk O. Voluntourism in Ukraine: Challenges and Opportunities

The article shows that voluntourism is gaining special importance for Ukraine as one of the main factors accelerating the country's post-war recovery. The study combines an analysis of global trends (digitalization, time compression, wireless communication) with the specifics of voluntourism activity and demonstrates a new conceptual model for regulating and developing this area. The article offers recommendations for adapting the state policy of Ukraine in order to optimize the work of volunteer organizations and create conditions for innovative socio-economic recovery. The proposal of practical solutions for post-crisis development in the article is the formation of specific directions and mechanisms that can be used to increase the effectiveness of voluntourism as a means of supporting regional development and social integration. The article is aimed at identifying the impact of global trends on the transformation of voluntourism and the possibility of integrating it into the modern system of public administration to support social and economic processes in the country. It is shown that voluntourism can become a key tool in the post-war reconstruction of Ukraine. It will contribute not only to the physical restoration of cities and villages, but also to the social, economic and cultural reintegration of the country. The use of international experience, global trends in digitalization and the involvement of voluntourism from all over the world will help accelerate the restoration and strengthen the image of Ukraine as a country that is being rebuilt thanks to international solidarity.

Keywords: voluntourism, volunteering, voluntourism projects, megatrends, long-term trends.

Стаття надійшла до редакції 12.02.2025
Рецензовано: 03.03.2025